

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління

(назва інституту, факультету, коледжу)

Кафедра фінансів

(назва кафедри, циклової комісії)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи (Жильцов О.Б.)
«_____» _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансове планування та бюджетування

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності	<u>051 "Економіка"</u> (шифр і назва спеціальності (теґ))
освітнього рівня	<u>першого (бакалаврського)</u> (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	<u>051.00.01 "Економіка міста. Урбаністика"</u> (шифр і назва освітньої програми)

Київ – 2022

Розробники:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Викладачі:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) фінансів

Протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Завідувач кафедри _____ _____ (О.О.Сосновська)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 051.00.01“Економіка міста. Урбаністика”
(назва освітньої програми)

01.09.2022 р.

Керівник освітньої програми _____ _____ (Ю. М. Жукова)

Робочу програму перевірено
01.09.2022 р.

Заступник директора/декана _____ _____ (О.О. Казак)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредитів / 120 годин	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – опанування студентами теоретичних та практичних знань щодо фінансового планування на підприємствах та наданні студентам знань про завдання і методи складання бюджетів та використання їх в якості інструменту планування і контролю в поточній діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення теорії і практики управлінських рішень з застосуванням сучасних інструментів фінансового планування та прогнозування на підприємстві;
- з'ясування передумов та переваг впровадження бюджетування на підприємствах й вивчення елементів системи бюджетування;
- оволодіння методологічними прийомами складання бюджетів;
- набуття навичок щодо використання бюджетів для оперативного контролю реалізації управлінських рішень.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- науково-методологічні основи планових розрахунків;
- методи планових розрахунків, які застосовуються при плануванні;
- етапи та послідовність планових розрахунків, які застосовуються при побудові різних видів планів;

- основні планові показники та способи їх розрахунку в умовах ринкової економіки;
- особливості планових розрахунків різних видів планів: стратегічних бізнес планів, поточних, оперативних;
- економічні основи поліпшення виробництва за допомогою коректування планів, як на початку, так і у період виробничих процесів.

вміти:

- виконувати техніко-економічні розрахунки планових показників;
- проводити техніко-економічний аналіз планів;
- розробляти заходи по підвищенню ефективності виробництва і кращого використання ресурсів;
- використовувати у техніко-економічних розрахунках математичні моделі та обчислювальну техніку.

Фахові компетентності:

ФК-6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач: здатність моделювати господарські ситуації суб'єктів господарювання та їх наслідків відображення в господарській та фінансовій діяльності підприємства експертним шляхом.

ФК-9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси: вміння прогнозувати поведінку економічних агентів, розвиток економічних процесів і явищ на мікро- і макрорівні на основі стандартних теоретичних і економетричних моделей.

ФК-10. Навички використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів:

Здатність знаходити інформацію за допомогою сучасних економічних та інших джерел інформації, вміння використовувати інформацію для складання звітності підприємства.

ФК-15. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності: здатність продемонструвати знання особливостей поведінки підприємства як виробничо-ринкової системи на ринку, характер зміни параметрів виробничої функції у короткостроковому та довгостроковому періодах.

Програмні результати навчання.

ПРН-З-4. Розуміти та самостійно формувати зміст, структуру і висновки наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН-У-4. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН-У-5. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН-У-10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового планування							
Тема 1. Фінансове планування та прогнозування в системі фінансового менеджменту	5	2	-	2	-	-	1
Тема 2. Зміст фінансового плану підприємства	5	2	-	2	-	-	1
Тема 3. Планування доходів, витрат і прибутку	5	2	-	2	-	-	1
Тема 4. Баланс грошових ресурсів та баланс капітальних вкладень	5	2	-	2	-	-	1
Модульний контроль	2						
Разом	22	8	-	8	-	-	4
Змістовий модуль 2. Прогнозування як завершальний етап фінансового планування							
Тема 5. Прогнозування активів і пасивів підприємства	6	2	-	2	-	-	2
Тема 6. Оперативне фінансове планування	6	2	-	2	-	-	2
Тема 7. Контроль і аналіз виконання фінансового плану	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	-	6	-	-	6
Змістовий модуль 3. Теоретичні основи бюджетування на підприємстві							
Тема 8. Сутність і місце бюджетування в системі методів управління підприємством	6	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Типологія бюджетів підприємства	6	2	-	2	-	-	2
Тема 10. Методи бюджетування	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	-	6	-	-	6
Змістовний модуль 4. Практичні аспекти бюджетування на підприємстві							
Тема 11. Формування системи бюджетування на підприємстві	6	2	-	2	-	-	2
Тема 12. Структуризація підприємства для цілей бюджетування	6	2	-	2	-	-	2
Тема 13. Аналіз та оцінювання виконання бюджетів	7	2	-	2	-	-	3
Тема 14. Особливості організації бюджетного процесу на підприємстві	7	2	-	2	-	-	3
Модульний контроль	2						
Разом	28	8	-	8	-	-	10
Підсумковий контроль	30						

Усього	120	28	-	28	-	-	26
--------	-----	----	---	----	---	---	----

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи фінансового планування

Тема 1. Фінансове планування та прогнозування в системі фінансового менеджменту

Суть фінансового планування і прогнозування. Основні аспекти визначення сутності фінансового планування. Основна мета та завдання фінансового планування і прогнозування. Об'єкти фінансового планування. Принципи і методи фінансового планування і прогнозування. Планово-фінансовий інструмент. Фінансовий план та програма. Види фінансових планів. Фінансова стратегія підприємства. Елементи фінансового планування: програми; нормативи; норми; правила; цілі; процедури. Інфраструктура процесу фінансового планування та прогнозування. Організація роботи фінансових служб на підприємствах.

Тема 2. Зміст фінансового плану підприємства

Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства. Форма і зміст фінансового плану. Структура фінансового плану підприємства. Складові елементи фінансового плану підприємства. Основні етапи складання фінансового плану. Баланс доходів та витрат як найпоширеніша форма фінансового плану підприємства.

Тема 3. Планування доходів, витрат і прибутку

Необхідність планування прибутку. Доходи і витрати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Інформаційна база для планування прибутку. Методи планування прибутку. Метод прямого рахунку. Нормативний метод. Метод оптимізації. Метод експертних оцінок. Балансовий метод. Планування операційних витрат. Витрати на виробництво продукції. Адміністративні витрати. Витрати на збут. Інші операційні витрати. Структура операційних витрат. Змінні витрати. Постійні витрати. Планування прибутку підприємства. Розрахунок плану прибутку від операційної діяльності. Валовий дохід. Валовий прибуток. Безбитковість виробництва і реалізації продукції. Межа безбитковості підприємства. Планування чистого прибутку. Розподіл прибутку. Дивідендна політика підприємства.

Тема 4. Баланс грошових ресурсів та баланс капітальних вкладень.

Необхідність складання балансу грошових ресурсів. Поточні фінансові потреби грошових коштів та їх планування. Інформаційна база складання балансу грошових ресурсів. Основні етапи складання балансу грошових ресурсів. Ув'язування планової потреби в оборотних коштах з наявними і реальними до залучення в оборот коштами. Планування оборотних коштів. Методи розрахунку потреби в оборотних коштах.

Необхідність складання балансу капітальних вкладень. Мета складання балансу капітальних вкладень. Інформаційна база складання балансу капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси. Довгострокові позики банку. Кошти іноземних інвесторів.

Амортизаційні відрахування. Методи нарахування амортизації. Баланс капітальних вкладень на плановий період.

Змістовний модуль 2. Прогнозування як завершальний етап фінансового планування

Тема 5. Прогнозування активів і пасивів підприємства

Необхідність, мета і завдання складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства. Інформаційна база складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства. Основні етапи складання прогнозного балансу. Форма, зміст і розрахунок очікуваної величини статей активу і пасиву балансу. Методичні підходи до визначення очікуваної величини основних статей активу та пасиву балансу. Пов'язування статей активу і пасиву прогнозного балансу. Ресурсне забезпечення формування прогнозних активів. Взаємозв'язок між розділами активу і пасиву балансу підприємства за напрямками використання капіталу.

Тема 6. Оперативне фінансове планування.

Необхідність і суть оперативного фінансового планування. Мета та інформаційна база складання балансу грошових потоків. Етапи і методика складання балансу грошових потоків. Процес складання балансу грошових потоків. Платіжний календар. Календар інкасації грошового виторгу. Календар (графік) формування виробничих запасів. Календар (графік) реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Календар інкасації дебіторської заборгованості. Календар операційних витрат. Календар реалізації програми реальних інвестицій. Календар реалізації програми соціальних заходів. Визначення часових інтервалів планового періоду підпорядковується руху грошових потоків та ймовірності їх прогнозування. Розрахунок очікуваних грошових надходжень і платежів за періодами.

Тема 7. Контроль і аналіз виконання фінансового плану

Зміст та завдання фінансового контролю. Контроль надходження і витрачання грошових доходів. Оперативний контроль. Підсумковий контроль. Контроль фінансових результатів. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції. Інформаційне забезпечення фінансового контролю. Контроль за формуванням, розміщенням і використанням капіталу. Аналіз структури активів. Аналіз структури пасивів. Аналіз структури розміщення власного капіталу. Аналіз і оцінка ефективності використання інвестицій в необоротні активи. Аналіз стану й ефективності використання оборотних активів. Аналіз і оцінка відхилень від прогнозованих показників за фінансовим планом.

Змістовний модуль 3. Теоретичні основи бюджетування на підприємстві

Тема 8. Сутність і місце бюджетування в системі методів управління підприємством

Поняття бюджету. Характеристика бюджетування як управлінської технології, яка застосовується для фінансового обґрунтування управлінських рішень. Бюджетне планування. Бюджетування як процес. Основні аспекти і

визначальні риси бюджетування. Функції бюджетування. Цілі і завдання бюджетування. Принципи бюджетування. Переваги і недоліки бюджетування.

Тема 9. Типологія бюджетів підприємства

Основні підходи до класифікації бюджетів підприємства. Види бюджетів за методами розроблення: бюджет «з нуля», індексний бюджет, рамочний бюджет. Види бюджетів за прив'язкою до обсягів виробництва та реалізації продукції: статичні бюджети, гнучкі бюджети. Класифікація бюджетів за їхніми функціями при плануванні та прийнятті управлінських рішень: операційні та фінансові бюджети; основні, спеціальні та допоміжні бюджети. Класифікація бюджетів за горизонтами бюджетування, за ступенем деталізації, за видами витрат, за об'єктом бюджетування. Ієрархія, взаємозв'язок і підпорядкованість бюджетів підприємства. Бюджетна структура. Бюджетна піраміда: від операційних, спеціальних, допоміжних і фінансових бюджетів до основних. Значення цільових показників для обґрунтування управлінських рішень. Поняття головного (зведеного) бюджету підприємства. Етапи побудови головного бюджету підприємства.

Тема 10. Методи бюджетування

Сутність методів бюджетування. Балансовий підхід до розроблення бюджетів. Ознаки класифікації методів бюджетування: за порядком розроблення бюджетів, за рівнем пристосування бюджетування до змін середовища функціонування організацій, за рівнем централізації бюджетування, за вхідною базою бюджетування, за способом розрахунку планових бюджетних показників. Методи ієрархічного бюджетування: зверху-вниз, знизу-вгору, комбінований. Метод «нуль-базис» бюджетування. Методи бюджетного планування від досягнутого: метод нарощування, пріоритетний метод, факторний метод, коефіцієнтний метод. Переваги та недоліки методів бюджетного планування. Рекомендації щодо вибору методів бюджетного планування.

Змістовний модуль 4. Практичні аспекти бюджетування на підприємстві

Тема 11. Формування системи бюджетування на підприємстві

Сутнісно-змістовне наповнення поняття системи бюджетування на підприємстві. Складові елементи системи бюджетування: методологія бюджетування, організація бюджетного процесу, автоматизація бюджетування. Взаємозумовленість складових системи бюджетування. Суб'єкти і об'єкти бюджетування. Принципи формування системи бюджетування. Методики бюджетування: за центрами фінансової відповідальності і на основі виділення бізнес-процесів. Основні підходи і методи розробки бюджету. Система бюджетування з виділенням центрів відповідальності як об'єктів бюджетування. Система централізованого бюджетування на підприємствах з лінійно-функціональною організаційною структурою. Система бюджетування за технологічними переділами. Система бюджетування за бізнес-процесами. Узагальнююча системна характеристика

бюджетування на підприємстві в процесному, функціональному та структурно-ієрархічному аспектах. Взаємозв'язок і взаємозумовленість трьох аспектів системи бюджетування. Цілісність системи бюджетування.

Тема 12. Структуризація підприємства для цілей бюджетування

Фінансова структура підприємства як ієрархія центрів фінансової відповідальності. Види центрів фінансової відповідальності: центри доходів (продажу), центри затрат, центри прибутку, центри інвестицій, венчурні центри. Критерії формування фінансової структури: організаційний, регіональний, процесний, технологічний, бізнесовий, продуктовий, збутовий. Підпорядкованість елементів фінансової структури підприємства. Принципи виділення об'єктів бюджетування на основі організаційної підпорядкованості підрозділів підприємства: «один до одного», «декілька до одного», «один до багатьох». Взаємообумовленість фінансової структури і системи бюджетів підприємства. Порівняльна характеристика об'єктів бюджетування за типами бюджетів, які використовуються, і контрольними показниками господарської діяльності. Взаємозв'язок системи цілей організації і системи контрольних показників у відповідних бюджетах центрів фінансової відповідальності.

Тема 13. Аналіз та оцінювання виконання бюджетів.

Загальна характеристика та завдання бюджетного контролю. Інформація, необхідна для бюджетного контролю. Формування системи показників оцінки бюджетів. Загальна схема бюджетного контролю. Види відхилень: відхилення внаслідок планування, відхилення внаслідок діяльності. Виявлення причин відхилень. Встановлення відповідальності. Визначення загального відхилення фактичних показників від планових. Логіка факторного аналізу відхилень. Поняття та основні елементи гнучкого бюджетування. Відмінність між гнучкими та статичними бюджетами. Відхилення від гнучкого бюджету як показник ступеня ефективності діяльності підприємства. Відхилення за рахунок обсягу діяльності як показник ступеня результативності діяльності підприємства. Оцінка результатів діяльності центрів відповідальності. Принципи формування системи показників оцінки діяльності менеджерів різних рівнів управління. Визначення відповідальних за відхилення. Розробка заходів щодо запобігання відхилень.

Тема 14. Особливості організації бюджетного процесу на підприємстві

Характеристика основних учасників складання та виконання бюджетів. Функції учасників процесу бюджетування на підприємстві. Роль стейкхолдерів бюджетування внутрішніх (генерального директора, фінансового директора, бюджетного комітету, проектного менеджера, функціонального менеджера, працівників підприємства) та зовнішніх (власників, акціонерів, кредиторів, постачальників, податкових органів, громадськості). Характеристика базових документів, які регламентують функціонування системи бюджетування на підприємстві. Положення про фінансову структуру підприємства. Бюджетний цикл і бюджетний процес. Поняття бюджетного періоду і принципи його встановлення на підприємстві. Поняття регламенту в системі бюджетування. Формування бюджетів підприємства з урахуванням фактору ризику. Класифікація ризиків

підприємства за сферою виникнення. Оцінювання впливу потенційних ризиків на бюджетні показники. Вибір оптимального варіанта бюджету із урахуванням впливу потенційних ризиків.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	4	40	3	30	3	30	4	40
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				93		76		76		93
Максимальна кількість балів:							338			
Розрахунок коефіцієнта:							338 / 60 = 5,63			
Іспит:							40			
Загалом:							100			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи фінансового планування			
1	Фінансове планування та прогнозування в системі фінансового менеджменту	1	5
2	Зміст фінансового плану підприємства	1	5
3	Планування доходів, витрат і прибутку	1	5
4	Баланс грошових ресурсів та баланс капітальних вкладень	1	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Прогнозування як завершальний етап фінансового планування			
5	Прогнозування активів і пасивів підприємства	2	5
6	Оперативне фінансове планування	2	5
7	Контроль і аналіз виконання фінансового плану	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Теоретичні основи бюджетування на підприємстві			
8	Сутність і місце бюджетування в системі методів управління підприємством	2	5
9	Типологія бюджетів підприємства	2	5
10	Методи бюджетування	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Практичні аспекти бюджетування на підприємстві			
11	Формування системи бюджетування на підприємстві	2	5
12	Структуризація підприємства для цілей бюджетування	2	5

13	Аналіз та оцінювання виконання бюджетів	3	5
14	Особливості організації бюджетного процесу на підприємстві	3	5
Разом		26	70

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, нерозуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 5, 6,7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 8, 9, 10 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 11, 12, 13, 14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі іспиту.

Підсумковий рейтинговий бал одержується шляхом сумування оцінок семестрової поточної роботи студента (в межах 60 балів) та балів, отриманих за іспит (в межах 40 балів). Максимальна підсумкова оцінка – 100 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Сутність фінансового планування і прогнозування
2. Мета і завдання фінансового планування і прогнозування
3. Принципи і методи фінансового планування і прогнозування
4. Види фінансових планів на підприємстві
5. Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства
6. Форма і зміст фінансового плану
7. Основні етапи складання фінансового плану
8. Необхідність, мета та інформаційне забезпечення планування прибутку
9. Методи та етапи планування прибутку
10. Особливості планування прибутку підприємства
11. Необхідність та інформаційна база складання балансу грошових ресурсів
12. Планування оборотних коштів
13. Необхідність, мета та інформаційна база складання балансу капітальних вкладень
14. Необхідність, мета і завдання складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства
15. Форма, зміст і розрахунок очікуваної величини статей активу і пасиву балансу
16. Необхідність і суть оперативного фінансового планування
17. Мета та інформаційна база складання балансу грошових потоків
18. Етапи і методика складання балансу грошових потоків
19. Контроль за надходженням і використанням грошових доходів

20. Аналіз і оцінка відхилень від прогнозованих показників за фінансовим планом
21. Принципи і послідовність розробки фінансової стратегії підприємства
22. Суть оперативного фінансового планування
23. Що є інформаційною базою для складання платіжного календаря?
24. В чому полягає завдання і зміст фінансового контролю на підприємстві?
25. Основні види і етапи фінансового контролю.
26. Основні види грошових доходів на підприємствах.
27. Напрями використання грошових доходів від операційної діяльності.
28. Основна мета контролю руху грошових потоків на підприємстві.
29. Яка мета і методика аналізу фінансових результатів діяльності підприємства?
30. Особливості аналізу і оцінки фінансових результатів діяльності на підприємствах і в організаціях з багатогалузевим характером діяльності.
31. Чинники впливу на фінансовий результат операційної діяльності та методика визначення величини впливу.
32. Показники оцінки ефективності використання основних фондів та методика їх визначення.
33. Основні етапи аналізу і оцінки ефективності використання оборотних коштів.
34. Сутність планування як функції менеджменту. Необхідність планування господарської діяльності підприємства в динамічних ринкових умовах.
35. Принципи планування. Підходи до складання планів.
36. Сутність контролінгу і місце планування в системі контролінгу на підприємстві.
37. Економічний зміст термінів «бюджетування» і «бюджет». Основна ціль впровадження бюджетування на підприємстві.
38. Місце бюджетування у процесі менеджменту на підприємстві.
39. Місце бюджетного планування у процесі поточного планування на підприємстві. Цілі, завдання і переваги бюджетного планування.
40. Сутність та призначення принципів бюджетного планування.
41. Етапи процесу бюджетного планування.
42. Сутність методів бюджетного планування. Класифікаційні ознаки та види методів бюджетного планування.
43. Ознаки класифікації та види бюджетів підприємства.
44. Характеристика і призначення бюджетів за об'єктом бюджетування, за рівнем узагальнення і за рівнем важливості.
45. Види бюджетів за способом перенесення витрат на собівартість продукції та за впливом обсягу виробництва на рівень витрат.
46. Характеристика і призначення операційних та фінансових бюджетів.
47. Структура, призначення і порядок складання консолідованого бюджету.
48. Методи управління бюджетними ризиками та їхня характеристика.
49. Необхідність та різновиди бюджетного контролю на підприємстві.
50. Основні завдання контролювання бюджетів. Принципи бюджетного контролю та їхня характеристика.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год.

Модулі (кількість балів)	Змістовий модуль I (93 бали)				Змістовий модуль II (76 балів)			Змістовий модуль III (76 балів)			Змістовий модуль IV (93 бали)			
	Теоретичні основи фінансового планування				Прогнозування як завершальний етап фінансового планування			Теоретичні основи бюджетування на підприємстві			Практичні аспекти бюджетування на підприємстві			
Назва модуля														
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Темі лекцій	Фінансове планування та прогнозування в системі фінансового менеджменту	Зміст фінансового плану підприємства	Планування доходів, витрат і прибутку	Баланс грошових ресурсів та баланс капітальних вкладень	Прогнозування активів і пасивів підприємства	Оперативне фінансове планування	Контроль і аналіз виконання фінансового плану	Сутність і місце бюджетування в системі методів управління підприємством	Типологія бюджетів підприємства	Методи бюджетування	Формування системи бюджетування на підприємстві	Структуризація підприємства для цілей бюджетування	Аналіз та оцінювання виконання бюджетів	Особливості організації бюджетного процесу на підприємстві

Тематичні заняття	Фінансове планування та прогнозування в системі фінансового менеджменту	Зміст фінансового плану підприємства	Планування доходів, витрат і прибутку	Баланс грошових ресурсів та баланс капітальних вкладень	Прогнозування активів і пасивів підприємства	Оперативне фінансове планування	Контроль і аналіз виконання фінансового плану	Сутність і місце бюджетування в системі методів управління підприємством	Типологія бюджетів підприємства	Методи бюджетування	Формування системи бюджетування на підприємстві	Структуризація підприємства для цілей бюджетування	Аналіз та оцінювання виконання бюджетів	Особливості організації бюджетного процесу на підприємстві
Самостійна робота	20 балів		15 балів		15 балів		20 балів							
Поточний контроль	МК 1 – 25 балів		МК 2 – 25 балів		МК 3 – 25 балів		МК 4 – 25 балів							
Максимальна кількість балів	338, коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу $338 / 60 = 5,63$													
Іспит	40													
Загалом	100													

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Батенко Л.П. Основи бюджетування : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". К. : КНЕУ, 2010. 202 с.
2. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування.: навчальний посібник. Львів: Компакт-ЛВ, 2005. 312 с.
3. Карпенко О. В. Карпенко Д.В. Управлінський облік. Навч. посіб. К. Центр учбової літератури. 2012. 296 с.
4. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах: Навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
5. Свінцицька О.М. Планування діяльності підприємства. К. Вид-во Європ. ун-ту. 2011. 232 с.
6. Сосновська О. О. Механізм оцінки фінансової стійкості. *Економіка: теорія і практика*. 2015. № 2. С. 60-66.
7. Сосновська О.О. Методичні підходи до діагностування фінансового стану підприємства. *Modern Economics*. 2019. № 14. С. 264–271
8. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
9. Фінансовий контролінг : навчально-наочний посібник / Корбутяк А.Г., Срміячук Н.І. Чернівці, Вид-во ЧНУ, 2017. 115 с.
10. Хлевицька Т.Б. Фінансове планування та бюджетування: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2021. 130 с.

Додаткова

1. Гудзь О.Є., Кузьменко О.П. Антикризовий менеджмент підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. № 1(35), 2021 С. 4–9.
2. Гусєва О. Ю., Хлевицька Т. Б. Теоретичні та практичні підходи до обґрунтування інструментарію стратегічного управління сталим розвитком телекомунікаційного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2. С. 126–135.
3. Кужелєв М. О. Меженська В. В. Діагностика фінансового стану корпорації в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Схід*. 2012. № 1 (115). С. 62-67.
4. Ковальова К.В. Теоретичні аспекти управління кредитоспроможністю підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 55–60.
5. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8361>
6. Нечипоренко А.В. Планування в системі управління підприємством. Соціально-економічні реформи в контексті глобалізації та євроінтеграції. 2014. С. 45-48.
7. Пінчук А. В., Нечипоренко А. В. Формування інвестиційної стратегії підприємства. *Механізми економічного зростання і конкурентоспроможності*

національного господарства : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 8 грудня 2018 р. Громадська організація «Київський економічний науковий центр». К., 2018. Ч. 1. С. 103–105.

8. Савіна С.С. Формування системи фінансового планування підприємства в умовах невизначеності. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип.18. С. 531–537.

9. Свистун Л. А. Перспективи використання сучасних інформаційних технологій при здійсненні фінансового планування на підприємстві. *Економіка і регіон* № 3 (58). 2016. С. 13–21.

10. Таукешева Т. Д. Т23 Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник / Т. Д. Таукешева ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 405 с.

11. Тищенко В. В. Впровадження фінансового планування на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород : Гельветика, 2017. Вип. 16№Ч.2. С. 125–129.

12. Фінансовий менеджмент: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред.. проф.. А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2005. 536 с.

13. Хлевицька Т.Б., Плевако Н.О. Науково-методичний підхід до вибору фінансової стратегії підприємства. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 241-248.

14. Gudz O., Prokopenko N. , Korsakov D., Solovei N. Insurance And Innovative Technologies Of Risks Management Of Ukrainian Companies In The Digital Economy. *Estudios de Economia Aplicada*. 2020. Vol. 38, No 3 (1).

15. Kuzheliev M. O., Zherlitsyn D. M., Zhytar M. O. Formalization Of Dynamic Relations Between Enterprise Financial Indicators. *Independent Auditor*. 2016. № 16 (II). P. 18–26

Інформаційні джерела:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://www.rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: www.ac-rada.gov.ua